

Räddnings Plankan

NR 4 2023

En webbtidning för erfarenhetsutbyte inom området skydd mot olyckor utgiven av RäddSam F

RäddSam F är ett samarbetsorgan för 13 kommuner i Jönköpings län och Ydre kommun i Östergötlands län samt SOS Alarm.

Viktiga dagar på Axamo

Jag antar att det nog inte bara är jag som nu ser fram emot ledighet när helgerna kommer. Lite extra tid för vila, återhämtning och reflektion.

Året som gått har än en gång visat att vi inom räddningstjänsten till stora delar påverkas av vad som händer runt omkring oss. Är det inte bränder och olyckor så är det EU-direktiv och krig i Europa. Oavsett vad, så har vi stora förväntningar, speciellt i orostider, från våra länsinvånare att vara professionella och skapa trygghet för "Greta", vilket jag både känner mig trygg i och stolt över att vi gör.

Efter att vår externa utbildningsverksamhet under pandemin gick kräftgång så har 2023 inte bara varit året då verksamheten kommit igång igen, utan även hämtat upp stor del av den utbildningsskuld som vi drog på oss under pandemin. Det är många i länet som bidragit till denna kunskapshöjning av elever, personal och allmänhet. Vi vet att denna förebyggande kunskap både räddar liv och minskar konsekvenser vid olyckor och sjukdomsfall i samhället.

Även många av oss anställda inom räddningstjänsten i länet har fått en rejäl boost av kunskap och färdigheter under höstens Axamodagar. Över 500 brandmän och befäl har under dessa höstveckor genomfört övningar inom brand, kem, sjukvård och pågående dödligt våld (PDV). Det som särskilt gjorde intryck på mig i år var övningen i PDV och ett nytt pedagogiskt grepp för "brandfemman".

SAMUEL NYSTRÖM
RÄDDNINGSCHEF JÖNKÖPING, HABO OCH MULLSJÖ KOMMUN

På temat "taktiska grundplanen, invändig insats" genomfördes övningen stegvis och varje moment diskuterades och utvärderades innan man gick vidare i insatsen. Läs gärna mer om Axamoövningarna längre fram i tidningen.

Vi har nu under snart två år varit en del av och drivit arbetet inom Räddningstjänstsamverkan Småland Blekinge (RSB). Vi har under denna tid lärt oss mycket om varandra och samtidigt byggt upp en riktigt bra kompetens och förmåga till övergripande ledning i vår ledningscentral. Våra operatörer, ledningsbefäl och vakthavande befäl hanterar drygt 50 händelser per dygn. Under större delen av dessa två år så har ledningscentralen tillsammans med SOS varit inrymd i provisoriska lokaler på brandstationen Jönköping. Det är nu mycket glädjande att den nya centralen är klar med mycket funktionella lokaler och bra arbetsmiljö.

Vi kommer under nästa år uppleva att civilplikten återinförs som en del i att stärka vår förmåga i händelse av krig.

Civilplikten kommer initialt att beröra brandmän, som kommer utbildas och tillföras räddningstjänsten över hela landet, detta för att inskräpa allvaret i det säkerhetspolitiska läget samt att även få en bred förankring i kommunerna.

Fram till 2033 är planen att vi ska ha en organisation med tillgång till dubbelså många brandmän och befäl som vi har idag. Förutom att vi behöver bli fler behöver vi även kompetensutvecklas för att möta nya uppdrag och utmaningar.

Det är en spännande och omfattande utvecklingsresa som ligger framför oss de närmsta åren.

Jag önskar er alla en riktigt god jul och ett gott nytt år!

YVONNE JONSSON
ADMINISTRATÖR
RÄDDNINGSTJÄNSTEN VÄRNAMO

Började som administratör 1 augusti och jobbar i huvudsak med löner och personalfrågor för hela Samhällsbyggnadsförvaltningen, med placering på Räddningstjänsten.
Har tidigare arbetat som lönekonsult och andra administrativa tjänster både inom privat och kommunal verksamhet.
Bor i Värnamo tillsammans med min man och har 2 utflugna söner. Har även berikats med 2 barnbarn som är mitt allt. Min fritid ägnar jag gärna åt att resa och läsa någon bra bok.

THERÉSE GUSTAFSSON
UTBILDNINGSADMINISTRATÖR
RÄDDNINGSTJÄNSTEN VÄRNAMO

Jag heter Therése Gustafsson och är nyanställd som utbildningsadministratör på Räddningstjänsten i Värnamo sedan slutet av April i år. Jag har hand om allt administrativt kring alla kommunala samt externa utbildningar för privata kunder inom första hjälpen och brandskydd.
Jag är även personuppgiftsamordnare för samhällsbyggnadsförvaltningen.
Kommer närmst ifrån Omsorgsförvaltningen på Värnamo kommun och dessförinnan privata bolag där jag jobbat främst med administration, ekonomi och personal.
En helt ny och spännande värld inom räddningstjänsten har jag fått en inblick i och trivs väldigt bra på min nya arbetsplats.
Min fritid spenderar jag med mina 3 barn och sambo på allas olika aktiviteter och är gärna ute och rör på mig.

MSB

Totalt 119 skogsbrandsinsatser under 2023

Förmågan att hantera skogsbränder nationellt och internationellt är fortsatt stark. I år deltog helikoptrar, skopande flygplan och skogsbrandsdepåer i 119 insatser – vilket är 18 fler än året innan.

Trots extremt stor brandrisk i början av sommaren drabbades Sverige inte av några stora bränder i år. Juni var den månad som var mest intensiv och vid månadens slut hade MSB deltagit vid lite över 100 insatser vilket är i linje med det totala antalet insatser för hela förra året.

ÅRETS INSATSER

Totalt genomförde MSB 119 luftburna insatser som stöd till landets räddningstjänster som bekämpade skogsbränder. Den första insatsen genomfördes den 8 maj i Åtvidaberg och den sista insatsen genomfördes den 15 juli i Kramfors. I slutet av augusti bistod också Sverige Greklands omfattande skogsbränder med två skopande flygplan.

- Att vi inför och under gräs- och skogsbrands-säsongen har en nära dialog med räddningstjänster och länsstyrelser skapar den starka nationella förmågan att snabbt hantera skogsbränder, säger Nils Vaernholt, enhetschef på MSB.

De 16 augusti användes dessutom en av helikoptrarna vid översvämning i Dalarna för att göra en överflygning över det drabbade området så att räddningsledaren kunde få en bättre överblick. Att helikoptrarna kan användas vid översvämningar ingår i avtalet som MSB upphandlat med operatören.

-Det är bra att de flygande resurserna kan användas även vid andra naturolyckor som drabbar samhället. Landets räddningstjänster

ska aldrig tveka inför att höra av sig till MSB för hjälp.

ETT GEMENSAMT ANSVAR

Det är räddningstjänsten som släcker skogsbränderna, men en viktig faktor för den samlade förmågan är ett nära samarbete mellan olika aktörer, både nationellt och inom EU. - Vi har kommit en bra bit i arbetet med att tillsammans stärka skogsbrandsförmågan. Nu är det viktigt att fortsätta satsa på att utveckla samverkan såväl nationellt som med andra länder eftersom allt tyder på att skogsbränderna kommer att fortsätta öka som en följd av klimatförändringarna. Aktörsgemensam övning och utbildning är nycklar för den fortsatta utvecklingen och förmågan, säger Nils Vaernholt.

STATISTIK FÖR ÅRET

Skogsbrands-säsongen 2023 inom EU pågår till och med 31 oktober vilket betyder att det kan tillkomma ytterligare insatser efter att denna statistik publicerats.

Första skogsbrandsinsats: 8 maj i Åtvidaberg

Antal insatser helikopter: 105

Antal insatser flygplan: 120

Totalt antal luftburna insatser: 119, vilket ser lägre ut än hopräknad total p.g.a. att det vid några insatser använts både flygplan och helikopter.

Antal insatser depå: 6

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har till uppgift att utveckla och stödja samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser. Vi bidrar till att samhället förebygger händelser och att vi är beredda när de inträffar. När en allvarlig olycka eller kris inträffar ger vi stöd. Vi ska också se till att samhället lär sig av det inträffade.

MSB

Nu skickas information om krisberedskap hem till Sveriges 16-åringar

Över 120 000 personer i Sverige är totalförsvarspliktiga – utan att kanske veta vad det innebär. Det handlar om landets 16-åringar. För andra året i rad genomförs en utbildningsinsats där unga får lära sig mer om krisberedskap, civilt försvar och sin roll i totalförsvaret. Information skickades hem till Sveriges alla 16-åringar under vecka 43.

Alla som är bosatta i Sverige har från året man fyller 16 till och med året man blir 70 år en plikt att hjälpa till vid krigsfara eller krig. För många innebär det att gå till sitt vanliga arbete då den civila delen av försvaret ska få samhället att fungera så vanligt som möjligt trots störningar. För den som är 16 år kan det till exempel innebära uppgifter som att hjälpa till att dela ut mat och vatten, visa vägen eller dela ut information.

UTBILDNING

Under hösten erbjuds alla 16-åringar i Sverige att ta del av en utbildning i krisberedskap. Genom ett ljuddrama och ett fysiskt utskick vill MSB öka årets 16-åringars kunskap om just totalförsvarsplikt, krisberedskap, civilt försvar, hemberedskap och hur de kan bidra och hjälpa till under en kris. Alla 16-åringar i Sverige kommer från och med vecka 43 att få ta del av ett fysiskt utskick som hamnar direkt i brevlådan.

– Det är oroliga tider just nu. Att våga prata om kriser och krig kan väcka oro men det kan också ge trygghet att veta att man har kriskoll. Det vill säga att man vet vad man ska göra och vad som krävs av en, säger Charlotte Petri Gortnitzka, generaldirektör på MSB.

UTÖKAT MATERIAL

I år finns även ett material framtaget för skola, Klara lärare. Lektionsförslag för flera ämnen för att kunna undervisa om både egen och samhällets beredskap.

– Kunskap ger trygghet. Vår förhoppning är att fler unga ska känna att deras olika egenskaper är en tillgång, både den som springer fort och den som stannar upp och tänker efter behövs. Vid en kris är det många som sluter upp och vill hjälpa till. Vi har både ett förtroende för och en förväntan på att 16-åringar har för-

måga att bidra vid en kris, säger Charlotte Petri Gortnitzka.

BRA GENOMSLAG I FJOL

Utbildningsinsatsen fick ett mycket bra genomslag förra året. Både medialt och hos målgruppen. Över hälften av målgruppen uppmärksammade utbildningsinsatsen. Av dem som uppmärksammade utbildningsinsatsen var det också sju av tio som tog del av innehållet och ungefär lika många som ansåg att innehållet var viktigt. Likaså tog hälften av dessa ungas vårdnadshavare del av utskicket.

– Vi hoppas på ett lika bra genomslag i år. Det är viktigt att bygga upp Sveriges beredskap. En av våra viktigaste tillgångar när något hotar oss är vår vilja att hjälpa varandra. Där är även unga en viktig del, säger Christin Thörnvall, projektledare för utbildningsinsatsen på MSB.

FAKTA

Ljuddramat Klara färdiga finns där poddar finns. Till ljuddramat hör även ett eftersnack där expert från MSB reflekterar över händelserna i dramat tillsammans med skådespelarna.

Fysiskt utskick i form av en novell skickas till samtliga 16-åringar, med start vecka 43. För de som ännu inte hunnit fylla 16 år går utskicket till vårdnadshavaren.

En webbplats med information msb.se/klara-fardiga

Skolmaterial för högstadiet och gymnasiet Klara läraresom utgår från ljuddramat och ger en mängd lektionsförslag på området beredskap för kriser och krig.

Under årets 26 Axamodagar har sammanlagt 526 brandmän och styrkeledare samt 35 insatsledare och RI övat. 10 momentledare har skapat och genomfört momenten. Tanken med övningarna är att få med brand, kem och sjukvård i olika omfattning. Brandtjänstens syfte är Övning/service har haft hjälp från HRF, Värnamo, Gislaved, Tranås och Jönköping.

Arbetsplatsolycka

Ett av årets sjukvårdsmoment var en arbetsplatsolycka där en person fallit från en stege och blivit penetrerad av ett armeringsjärn genom kroppen. Vi fokuserade på sjukvårdskunskaper gällande trauma och hur de ska kunna plocka bort personen på bästa sätt.

- Här ser vi vikten av att samverka med tillkommande ambulans via RAKEL innan de är på plats för

bästa möjliga omhändertagande. Viktigt med fokus på den drabbade och en tydlig kommunikation mellan all personal på händelsen, säger Mikael Strandner, momentledare.

Brand i byggnad

Första enhet på plats utmanades i att hantera flera parallella uppdrag. Steglivräddning, omedelbar åtgärd och att få igång en invändig RD-insats med inriktning livräddning.

Denna övning handlade mycket om att fördela och prioritera för att få en så effektiv insats som möjligt. Invändigt byggde vi vidare från Nivå5 larmet och hur man kan omsätta detta i större lokaler.

- Här ser man att RäddSam F fungerar och att vi arbetar mer likriktat nu än tidigare då samarbetet fungerade bra mellan grupperna oavsett vilken kommun man kom ifrån, säger Micael Isaksson, momentledare.

Soteld

Förra vinterns elpriser och uppvärmningskostnader har gjort att många har börjat elda mer och därmed befaras risken för soteldar att öka.

- Skorstensrelaterade bränder är komplext där kontroll av murstockens hela längd är viktig och att gruppens kommunikation med varandra finns och är tydlig, säger Jan Karlsson, momentledare.

På RäddSam Fs hemsida finns en rutin för skorstensbrand:

<https://raddsamf.se/app/uploads/2019/09/Skorstensbrand.pdf>

Artikeln fortsätter på nästa sida

Strålning

Årets kemhändelse fokuserade på joniserande strålning. En låda innehållande en radiaktiv kapsel som används inom sjukvården har skadats i samband med en trafikolycka där föraren har drabbats av ett sjukdomsfall.

- Radioaktiva ämnen som fraktas som postpaket är ofarliga så länge emballaget är helt. Upptäcks skador så ha något mellan dig och förpackningen som skydd, säger Tobias Arvåsen, momentledare.

PDV

Övningen är en fiktiv variant från knivatacken i Vetlanda 2021 med flera skadade på ett utspritt område.

- Övningen togs emot väl och grupperna kunde i många fall hantera situationen, säger Ulf Lindeberg, momentledare.

Ulf skickar med följande punkter:

- Följ S-XABCD
- Öva sårpackning
- Kunskap om triage är nödvändig när resurserna inte räcker till

Invändig insats

Brandfemman är ett återkommande inslag med lite olika fokus de senaste fyra åren. I år med temat "Taktiska grundplanen, invändig insats" där livräddning under skydds nivå rökdykning övades. Pallbanan har mottagits väl och många har uttryckt att sättet att öva på var väldigt bra.

- Vi ser att grupperna har utvecklats under de här fyra åren då vi har jobbat med den invändiga insatsen, säger Håkan Joakimsson, momentledare.

- Dämpa branden, ventileras och sök är hörnstenarna i vår grundplan.

Vi besöker Bor

I en nyrenoverad brandstation i Bor huserar ett gäng brandmän och styrkeledare. Bor tillhör Värnamo kommun och ligger ungefär tolv kilometer nordost, på väg mot Växjö.

På plats den här dagen är Niclas Christensen, operativ chef på räddningstjänsten i Värnamo samt Jörgen Nilsson, brandman i Bor och som har beredskap som arbetsledare den här dagen. Jörgen kommer snart att tillträda som styrkeledare för ett av lagen och kommer att gå SL utbildning i Revinge under våren 2024.

NYRENOVERAD BRANDSTATION

Brandstationen är privatägd och samarbetet fungerar utmärkt. Renoveringen var nödvändig då både arbetsmiljön, attraktiviteten och trivseln behövde lyftas rejält. Idag innehåller brandstationen ljusa fräscha lokaler som allrum, kontor, klädutrymme, gym, nyrenoverade duschar, bastu samt ett garage. I garaget, med nyinstallerad ventilation, finns förberedande

RE med skärsläckarförmåga, samt en båt. På gång är nytt fordon, en Dodge Ram som har ökad lastförmåga och plats för fem personer för att kunna få med aspiranter mfl.

BOR

På räddningstjänsten i Bor arbetar fyra lag, 1+2 och målet är att varje lag ska ha en utbildad styrkeledare. En bm FIP finns tillgänglig för att kunna rekrytera utanför tätorten och lagens scheman är rörliga, dvs man arbetar inte en hel vecka i sträck. Bors station blir utlarmad ungefär 80 tillfällen per år.

HUVUDARBETSGIVARE

Eftersom brandmännen har en huvudarbetsgivare är det ett antal lokala företag som ger av sin tid. NorDan, Horda-gruppen, Bors press, UB-verktyg samt egenföretagare finns representerade i kåren.

Jörgen Nilsson, brandman i Bor och Niclas Christensen, operativ chef på Räddningstjänsten i Värnamo, är nöjda med Bors uppfräschade brandstation.

Artikeln fortsätter på nästa sida

Runt Bor finns många sjöar och ett av de vanligaste larmen under året är vattenlivräddning. Då kommer aluminiumbåten väl till pass.

SOS Alarm i nya fräscha klokaler

Äntligen har vi efter tre år i "skolådan" fått flytta ut i våra nya och fräscha lokaler!

Projektet att bygga om vår central har varit allt annat än smärtfritt. En rad olika omständigheter så som krig, Covid och en ansträngd ekonomi i samhället har gjort att det tagit mer tid än beräknat, men den som väntar på något gott...

I början av september gick startskottet och de första borden flyttades över, och kort inpå satt operativ personal och arbetade i det nya trafikrummet tillsammans med räddningstjänstens lednings- och vakthavande befäl samt en rad administrativa kollegor.

Ett efter ett följde de resterande borden och inom kort var skolådan tom, och verksamheten var helt överflyttad till våra nya lokaler.

NYA LOKALER

Till skillnad från vår tidigare vardag har vi nu gott om utrymme där vi bland annat fått ordentliga omklädningsrum, två konferensrum och en foajé för besök. Vi har också lyxat till det med ett eget vilorum. Inne i själva centralen har vi nu ett större kök med utrymme för vår egen personal men även våra samverkanspartners så som räddningstjänst och region.

PLANERING AV DAGEN

Inför varje skift har vi ett möte där personalen delges information nödvändig för arbetspasset. Det kan röra sig om väderförhållanden, händelser runt om i landet eller tekniska förändringar som kommit eller ska komma. För dessa möten nyttjade vi tidigare köket, vilket var besvärligt för de som åt i samband med skiftbyte. Nu har vi istället ett mötesrum avsett för dessa möten. Vi har också ett utbildnings-

Artikeln fortsätter på nästa sida

rum, "Campus" där vi har 4 arbetsstationer för våra nya operatörer som periodvis har distansutbildning och e-kurser men också för vår övriga personals fortbildning och kompetensutveckling. Under skiftets gång kan det också behövas en paus, och detta kan nu ske i ett ordentligt pausrum med sköna fåtöljer.

ALLA FÅR PLATS

Vår administrativa personal har de senaste 3 åren delvis huserat i baracker men vissa har på heltid fått arbeta hemifrån under byggnationen, dessa har nu också fått plats. Dels har vi i trafikrummet 5 singelkontor för plats- och gruppchefer samt bemanningsplanerare men också ett stafettkontor för personal som inte arbetar på plats dagligen. Där huserar idag en produktionsamordnare, två kundcentermedarbetare, 2 verksamhetsutvecklare samt en

affärsutvecklare.

ÖKAD KAPACITET

Byggnationen har gjort att vi ökat vår kapacitet med ett flertal arbetsbord, vilket innebär att vi nu har större möjlighet att växla upp vid belastning, exempelvis med ett extra ledningsbefäl eller räddningsåtgörare. Dessutom har regionens inre befäl fått ett eget arbetsbord att nyttja.

BESÖKARE

Om ni inte redan hunnit se de nya lokalerna, hör av er så går det säkert att lösa! Stort tack till räddningstjänsten Jönköping för att vi fått låna er vagnhall, innergård och övriga ytor!

LINUS HANSEN
SOS ALARM

Förebyggandedag RäddSam F

RäddSam Fs årliga förebyggandedag gick av stapeln den 28 november på Träcentrum i Nässjö. En dag full av intressant information och föreläsningar.

Rebecka Carstensen från Jönköping höll en intressant föreläsning om processen kring vitesföreläggande och menade att om man är korrekt från början så rullar ärendet på i rätt riktning. Hennes budskap är att vite är ett bra hjälpmedel när inget annat fungerar och att det är viktigt att skriva juridiskt korrekt – ta hjälp av din kommunjurist.

Deltagarna kunde bland annat lyssna till Daniel Lind, HRF som delgav oss sina erfarenheter kring tillsyn av ett kulturminnesmärkt vandrarhem, Johannes Heideman, Gislaved-Gnosjö, redovisade deras erfarenheter från när ett föreläggande överklagas, Erik Holgersson berättade

om hur Jönköping arbetar med tillsyner och krav på äldreboenden i kommunen och Henric Dovrén, Jönköping, berättade om tankar kring tillsyn av stora lagerbyggnader. Vi fick även höra om digitaliseringsprocessen i Jönköping samt lite kort om vad som händer med den nya bygglagstiftningen som är på gång.

Dagen avslutades med en intressant föreläsning av Erik Lyckebäck från Räddningstjänsten Skaraborg, om arbetet med och erfarenheter från en brand på ett äldreboende i Tibro 2018.

Ansvariga för denna grupp är Hampus Ragnar, Jörgen Franzén, Mattias Wallsten, Henric Dovrén, Erik Linnå samt Pär Liljekvist.

Räddningsplankan
ges ut av RäddSam F

Ansvarig utgivare
Göran Melin
goran.melin@jonkoping.se

Redaktör
Maria Boqvist
maria.boqvist@jonkoping.se

Redaktionskommitté
RäddSam F-kontoret

RäddSam F
Kansli på Höglandets
räddningstjänstförbund

Postadress
Höglandets räddningstjänstförbund
571 80 Nässjö

Webbplats
www.raddsamf.se

Telefon
0383-46 77 00

E-post
hoglandet@raddningstjansten.com

